

Projekthandbok

Statsunderstöd för den regionala beredningen av strukturreformen inom social- och hälsovården

Social- och hälsovårdsministeriets publikationer 2020:5

Statsunderstöd för den regionala beredningen av strukturen inom social- och hälsovården

Projekthandbok

Social- och hälsovårdsministeriet

ISBN PDF: 978-952-00-4138-0

Layout: Statsrådets förvaltningsenhet, publikationsverksamheten

Pärm: Tuula Holopainen, Irmeli Huhtala, Kuvatoimisto Rodeo, Shutterstock
Helsingfors 2020

Presentationsblad

Utgivare	Social- och hälsovårdsministeriet		23.1.2020
Publikationens titel	Statsunderstöd för den regionala beredningen av strukturreformen inom social- och hälsovården. Projekthandbok		
Publikationsseriens namn och nummer	Social- och hälsovårdsministeriets publikationer 2020:5		
ISBN PDF	978-952-00-4138-0	ISSN PDF	1797-9854
URN-adress	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-4138-0		
Sidantal	41	Språk	svenska
Nyckelord	bidrag, projekt, utveckling, finansiering, socialvård, hälso- och sjukvård, socialtjänster, hälsovårdstjänster		
Referat <p>Statsminister Sanna Marins regering har inlett beredningen av en social- och hälsovårdsreform. I tilläggsbudgeten sommaren 2019 anvisades oanvända medel från den föregående valperiodens landskaps- och vårdreform till andra ändamål. Av detta anslag anvisas högst 120 miljoner euro som statsunderstöd för det regionala samarbetet den gemensamma beredningen utifrån gällande lagstiftning.</p> <p>I denna projekthandbok beskrivs för vilket ändamål statsunderstödet för den regionala beredningen av en strukturreform inom social- och hälsovården kan beviljas samt principerna och förfarandena för ansökan och beviljande av understöd samt för administration, genomförande, utvärdering och redovisning av projekten.</p> <p>Statsunderstöd kan beviljas för ett gemensamt reformprojekt för flera kommuner inom social- och hälsovården för utveckling och samordning av organiseringen av tjänster, modellerna för serviceproduktionen och styrningen, utredning och plan för servicenätet, definiering av servicekedjor och tjänstehelheter, utveckling av ledningen och ledning genom information i servicenätet och servicekedjorna, samordning av informations- och kommunikationstekniska lösningar, eller beredning av andra åtgärder för att dämpa kostnadsutvecklingen.</p> <p>Utlisningen av statsunderstödet och målen för statsunderstödet är sammanlänkade med programmet Framtidens social- och hälsocentral och utlysningen av statsunderstöd för programmet. Med statsunderstödet finansieras samtliga utvecklingsprojekt för digitala tjänster i programmet Framtidens social- och hälsocentral.</p>			
Förläggare	Social- och hälsovårdsministeriet		
Distribution/ beställningar	Sähköinen versio: julkaisut.valtioneuvosto.fi Julkaisumyynti: vnjulkaisumyynti.fi		

Kuvailulehti

Julkaisija	Sosiaali- ja terveysministeriö		23.1.2020
Julkaisun nimi	Valtionavustus sote-rakenneuudistusta tukevaan alueelliseen valmisteluun. Hankeopas		
Julkaisusarjan nimi ja numero	Sosiaali- ja terveysministeriön julkaisuja 2020:5		
ISBN PDF	978-952-00-4138-0	ISSN PDF	1797-9854
URN-osoite	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-4138-0		
Sivumäärä	41	Kieli	ruotsi
Asiasanat	avustukset, hankkeet, kehittäminen, rahoitus, sosiaalihuolto, terveydenhuolto, sosiaalipalvelut, terveystalvet		
Tiivistelmä <p>Pääministeri Sanna Marinin hallitus on käynnistänyt sote-uudistuksen valmistelun. Kesällä 2019 annetussa lisätalousarviossa uudelleen kohdennettiin edellisen vaalikauden maakunta- ja sote-uudistuksen käyttämättä jääneet rahat. Määrärahasta jaetaan alueille valtionavustuksina voimassa olevaan lainsäädäntöön perustuvaan vapaaehtoiseen alueelliseen yhteistyöhön ja yhteisen valmistelun tukemiseen enintään 120 miljoonaa euroa.</p> <p>Tässä hankeoppaassa kerrotaan sote-rakenneuudistusta tukevan alueellisen valmistelun tukeen myönnettävän valtionavustuksen käyttötarkoituksesta sekä periaatteista ja käytännöistä, joita noudatetaan avustuksen hakemisessa ja myöntämisessä sekä hankkeiden hallinnoinnissa, toteuttamisessa, arvioinnissa ja raportoinnissa.</p> <p>Valtionavustusta voidaan myöntää usean kunnan yhteiseen sosiaali- ja terveydenhuollon uudistamista tukevaan hankkeeseen, joka liittyy palveluiden järjestämistehtävän ja tuottamisen toimintamallien ja ohjauksen kehittämiseen ja yhtenäistämiseen, palveluverkkoa koskevaan selvitykseen ja suunnitelmaan, palveluketjujen ja -kokonaisuuksien määrittelyyn, palveluverkon ja palveluketjujen johtamisen kehittämiseen ja tiedolla johtamiseen, tieto- ja viestintätekniisten ratkaisujen yhtenäistämiseen tai muiden kustannuskehityksen hillintään liittyvien toimenpiteiden valmisteluun.</p> <p>Valtionavustushaku ja sen tavoitteet nivoutuvat yhteen Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelman ja sen valtionavustushaun kanssa. Tällä valtionavustuksella rahoitetaan kaikki Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelmaan liittyvät digitaalisten palveluiden kehittämishankkeet.</p>			
Kustantaja	Sosiaali- ja terveysministeriö		
Julkaisun jakaja/ myynti	Sähköinen versio: julkaisut.valtioneuvosto.fi Julkaisumyynti: vnjulkaisumyynti.fi		

Description sheet

Published by	Ministry of Social Affairs and Health		23 Jan 2020
Title of publication	Discretionary government transfers for regional preparation to support the restructuring of health and social services. Project guide		
Series and publication number	Publications of the Ministry of Social Affairs and Health 2020:5		
ISBN PDF	978-952-00-4138-0	ISSN (PDF)	1797-9854
Website address (URN)	http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-4138-0		
Pages	41	Language	Swedish
Keywords	grants, projects, development, funding, social welfare, healthcare, social services, health services		
Abstract <p>The Government of Prime Minister Sanna Marin has launched preparations for the health and social services reform. In the supplementary budget adopted in summer 2019, the unused funds of the regional government, health and social services reform of the previous parliamentary term were reallocated. Of this appropriation, a maximum of EUR 120 million will be allocated to regions as discretionary government grants for voluntary regional cooperation based on existing legislation and for supporting joint preparation.</p> <p>This project guide describes the purpose of the discretionary government grants to support regional preparation of the restructuring of health and social services. The guide also describes the principles and practices to be followed in applying for and awarding the grants and in the management, implementation, evaluation and reporting of the related projects.</p> <p>The government grants are available for joint projects supporting the restructuring of social and health services in several municipalities. Such projects may relate to developing and harmonising the operating models and guidance related to service organisation and provision, to analysing and designing the service network, to defining service chains and service packages, to developing the management of the service network and service chains, to management by knowledge, to harmonising ICT solutions or to preparing other cost curbing measures.</p> <p>This call for applications for discretionary government grants as well as the objectives of the call are interlinked with the Future Health and Social Services Centres programme and its call for applications for government grants. All digital service development projects related to the Future Health and Social Services Centres programme will be funded from this discretionary government transfer.</p>			
Publisher	Ministry of Social Affairs and Health		
Distributed by/ publication sales	Online version: julkaisut.valtioneuvosto.fi Publication sales: vnjulkaisumyynti.fi		

Innehåll

1	Åtgärder som stöder social- och hälsovårdsreformen	9
1.1	Statsunderstöd för reform av social- och hälsovården samt räddningsväsendet	9
1.2	Social- och hälsovårdsministeriets övriga utlysningar av statsunderstöd 2020–2022	10
2	Statsunderstöd för den regionala beredningen av strukturreformen inom social- och hälsovården	12
3	Objekt och kriterier för statsunderstöd	14
3.1	Statsrådets förordning	14
3.2	Allmänna principer för statsunderstöd	15
3.3	Objekt för understöd	16
3.3.1	Frivillig regional beredning och projektsamordning	16
3.3.2	Utveckling av ledningen och styrningen	17
3.3.3	Reform och förenhetligande av arbetssätt och processer med hjälp av digitala medel.....	19
3.4	Bedömning av projektansökningarna	21
3.5	Samråd mellan social- och hälsovårdsministeriet och regionerna	21
3.6	Stöd för beredning och genomförande av projekten	22
4	Ansökan om statsunderstöd	23
5	Sökande och administratör av statsunderstödsprojekt.....	24
6	Belopp och fördelning av statsunderstöd per landskap	26
7	Kostnader som berättigar till statsunderstöd	28
7.1	Allmänna principer	28
7.2	Lönekostnader	29
7.3	Övriga nödvändiga projektkostnader	30
8	Statsunderstödsbeslut och omprövning	32

9	Projektets styrning, uppföljning, utvärdering, kommunikation och tillsyns.....	33
9.1	Avtal med projektparterna.....	33
9.2	Projektens uppföljning, utvärdering och kommunikation	33
9.3	Tillsyn och styrning av projekten	34
9.4	Projektets bokföring	34
9.5	Granskning av projekt och förvaring av dokument	35
9.6	Förändringar i projektet	36
9.7	Upphovsrätterna i projektet	36
10	Utbetalning av statsunderstöd, utredning av användningen av statsunderstödet och fastställande av slutligt statsunderstöd	37
10.1	Utbetalning av statsunderstöd	37
10.2	Utredning om användningen av statsunderstödet	38
10.3	Fastställande av slutligt statsunderstöd	38
11	Bearbetning av projekten i Innobyn	40
	Bilagor	41

1 Åtgärder som stöder social- och hälsovårdsreformen

1.1 Statsunderstöd för reform av social- och hälsovården samt räddningsväsendet

Regeringen har inlett beredningen av en social- och hälsovårdsreform. Social- och hälsovårdsreformen innebär att ansvaret för att ordna social- och hälsotjänster samlas hos självstyrande områden som är större än kommuner. Också uppgiften att ordna räddningsväsendet överförs till landskapen. Social- och hälsotjänsternas verkningsfullhet och produktivitet förbättras, kostnadsökningen dämpas och kostnadernas transparens och öppenhet ökas.

I regeringsprogrammet konstateras det att reformen behöver stöd av fungerande informationssystem och informationshanteringssystem samt ett heltäckande faktaunderlag och ett enhetligt rapporteringssätt. Samordningen av informationssystemen, IKT-beredningen och annan finansiering av utvecklingsarbetet inom social- och hälsovården ska tryggas under övergångsperioden.

I statsbudgeten för 2019 har det anvisats ett treårigt reservationsanslag under momentet Stöd och handledning i samband med utvecklandet av tjänster inom social- och hälsovården och räddningsväsendet samt främjande av produktiviteten inom den offentliga förvaltningen (28.70.05). Anslaget får användas för

1. beredning och genomförande av produktivetsfrämjande åtgärder enligt regeringsprogrammet,
2. reformen av social- och hälsovården samt reformen av räddningsväsendet och för betalning av utgifter för riksomfattande utvecklingsprojekt och experimentella projekt i anslutning därtill och

3. betalning av understöd till kommuner och samkommuner samt andra sammanslutningar för effektivisering av verksamheten och för projekt som stöder reformen av social- och hälsovården och av räddningstjänsten.

Anslaget används för de i regeringsprogrammet avsedda lednings-, styrnings- och samordningsuppgifter för reformer som gäller social- och hälsovårdstjänsterna samt räddningsväsendet. Anslaget används för samordning av informationssystem, riksomfattande IKT-beredning och annan finansiering av utvecklingsarbetet inom social- och hälsovården och räddningsväsendet.

Anslaget under momentet används även för utvecklingsprojekt som anknyter till främjandet av produktiviteten inom den offentliga förvaltningen, såsom effektivisering av lokalfrågor och upphandling samt utvecklande av platsberoendet och servicenätet. Avsikten är att den utveckling som hänför sig till dessa ska organiseras som riksomfattande utvecklingsprojekt. Som det nu ser ut kommer statsunderstöd inte att beviljas för dessa objekt.

I denna projekthandbok beskrivs för vilket ändamål statsunderstödet för den regionala beredningen av en **strukturereform inom social- och hälsovården** kan beviljas samt principerna och förfarandena för ansökan och beviljande av understöd samt för administration, genomförande, utvärdering och redovisning av projekten.

1.2 Social- och hälsovårdsministeriets övriga utlysningar av statsunderstöd 2020–2022

Utöver statsunderstödet för strukturen reformen utlyser social- och hälsovårdsministeriet under våren 2020 ytterligare två statsunderstöd som är nära förknippade med strukturen reformen och är avsedda speciellt för utveckling av tjänsterna (tabell 1).

1. Programmet Framtidens social- och hälsocentral

Social- och hälsovårdsministeriet drar upp riktlinjerna för och stödjer innehålls- och driftsreformen genom programmet Framtidens social- och hälsocentral samt med statsunderstöd för programmet. Syftet med programmet är att hjälpa landskapen bygga upp och införa heltäckande social- och hälsocentraler. I statsbudgeten 2020 avsätts cirka 70 miljoner euro för landskapens projekthelheter.

Statsunderstödet för programmet Framtidens social- och hälsocentral är sammanlänkade med statsunderstöd för strukturreformen. Därför båda utlysningen för statsunderstödet öppnas samtidigt i januari 2020 och granskas som helhet.

2. Övriga social- och hälsovårdsministeriets utvecklingsprojekt

Social- och hälsovårdsministeriet beviljar dessutom genom utlysningar 2020 riktade statsunderstöd till andra regionalt eller nationellt betydelsefulla projekt för anordnande av social- och hälsovård, som inte omfattas direkt av programmet Framtidens social- och hälsocentral. Sådana projekt kan till exempel höra till programmet för arbetsförmåga och vara riktade på att bygga upp fungerande stödtjänster för arbetsförmåga och sysselsättning, den nationella mentalvårdsstrategin (utöver projekt, som inte verkställs i programmet Framtidens social- och hälsocentral) eller utveckling av barnskyddet. Beloppet för understöden till regionerna 2020 är sammanlagt 20–25 miljoner euro. Social- och hälsovårdsministeriet lämnar separata anvisningar om dessa statsunderstöd.

Tabell 1. Statsunderstöd som social- och hälsovårdsministeriet koordinerar, och deras grundlinjer.

	Programmet Framtidens social- och hälsocentral (social- och hälsovårdsministeriets mom. 33.60.39)	Övriga utvecklingsprojekt (social- och hälsovårdsministeriets mom. 33.60.39)	Projekt för stöd av beredningen av strukturreformen (finansministeriets mom. 28.70.05)
Anslag till regionerna	70 mn euro per år (2020), åren 2020–2022, proportionerlig finansiering till alla regioner	Ca 20–25 m€ år 2020, åren 2020–22.	Totalt ca 120 mn euro, åren 2020–2021, delvis proportionerlig finansiering till regionerna
Ansökningstid	20.1.2020–31.3.2020	Våren 2020	20.1.2020–31.3.2020
Regionala aktörer	Kommuner och samkommuners regionala projekt (i princip minst 80% av landskapets befolkningsunderlag)	Kommuner eller samkommuner, även enstaka kommun och förening	Kommuner och samkommuners regionala projekt (i princip minst 80% av landskapets befolkningsunderlag)
Utlisningens (primära) fokus	Operativ utveckling av (produktionen av) basservicen	Operativ utveckling av (produktionen av) övriga tjänster	Åtgärder som stödjer beredningen av vårdreformen, speciellt överföring av anordnaransvaret (inkl. It-lösningar)
Stadens andel	100%	80%	80%

2 Statsunderstöd för den regionala beredningen av strukturreformen inom social- och hälsovården

I tilläggsbudgeten sommaren 2019 anvisades oanvända medel från den föregående valperiodens landskaps- och vårdreform till andra ändamål totalt 211 miljoner euro. Av detta belopp social- och hälsovårdsministeriet har 159 miljoner euro.

Av 159 miljoner euros har social- och hälsovårdsministeriet anvisat cirka 148 miljoner euro till nationella och regionala utvecklingsåtgärder. Dessutom avsätts 7 miljoner euro för ministeriets beredning av vårdreformen och styrning av regionerna och projekten samt 4 miljoner euro för integrationsstudier inom social- och hälsovården. Av detta anslag anvisas högst 120 miljoner euro som statsunderstöd för det regionala samarbetet den gemensamma beredningen utifrån gällande lagstiftning.

Vid finansieringen av beredningen är det inte fråga om genomförande av den kommande social- och hälsovårdsreformen, utan om frivilligt regionalt stödjande av samarbete och gemensam beredning utifrån gällande lagstiftning. I sådana projekter kan man fortsätta den beredning som gjordes under föregående regeringsperiod och det utvecklingsarbete som inletts av kommunerna och samkommunerna i området och som visat sig vara nödvändigt.

Vid beviljande av understöd bedöms särskilt projektets samhälleliga och ekonomiska genomslag samt projektets allmänna betydelse. Med ekonomiska konsekvenser avses t.ex. hur projektets åtgärder kan främja produktiviteten eller minska t.ex. överlappande kostnader för underhållet av informationssystemen.

Understödstagaren kan vara den aktör som för närvarande ansvarar för ordnandet av tjänsterna, dvs. en kommun eller samkommun. Understödstagaren kan också vara ett landskapsförbund, om de aktörer som genomför projektet kommer överens om detta.

Social- och hälsovårdsministeriet svarar för utlysningen av statsunderstöd för den regionala beredningen. Projekten och styrningen av de projekt som beviljas understöd harmoniseras med finansministeriets och social- och hälsovårdsministeriets utvecklingsprojekt. Enligt de senaste uppgifterna kommer statsunderstöd inte att beviljas för reform av räddningsväsendet.

3 Objekt och kriterier för statsunderstöd

3.1 Statsrådets förordning

Om statsunderstöd för strukturreformen inom social- och hälsovården föreskrivs i en statsrådets förordning om statsunderstöd för effektivisering av verksamheten, reform av social- och hälsovården och reform av räddningsväsendet (bilaga 1).

Statsunderstöd kan beviljas för ett projekt som är gemensamt för flera kommuner och som stöder en effektivisering av verksamheten, en reform av social- och hälsovården eller en reform av räddningsväsendet, när projektet hänför sig till

1. utvecklande och förenhetligande av verksamhetsmodellerna för och styrningen av ordnandet och produktionen av service,
2. utarbetande av utredningar och planer som gäller servicenätet,
3. fastställande av servicekedjor och servicehelheter,
4. utvecklande av ledningen av servicenätet och servicekedjorna samt ledning genom information,
5. förenhetligande av informations- och kommunikationstekniska lösningar, eller
6. beredning av andra åtgärder för att stävja kostnadsutvecklingen.

Det sammanräknade invånarantalet i de kommuner och samkommuner som deltar i projektet ska vara minst 80 procent av landskapets invånarantal eller av invånarantalet i ett annat område som fastställts av en särskild grundad anledning. Med landskap avses sådana andra landskap än landskapet Åland som avses i bestämmelser som utfärdats med stöd av 1 § 2 mom. i lagen om landskapsindelning (1159/1997) enligt situationen den 1 januari 2021.

Statsunderstöd kan beviljas för en projekthelhet som avviker från den landskapsbaserade områdesindelningen, om det finns en sådan särskild grundad anledning till det som

hänför sig till ordnandet och utvecklandet av social- och hälsovårdstjänsterna eller räddningsväsendets tjänster.

Kommunerna och samkommunerna kan genomföra projekt tillsammans med aktörer inom privata sektorn, tredje sektorn eller det civila samhället, men endast kommuner eller samkommuner kan vara understödstagare.

Maximibeloppet för det statsunderstöd som beviljas kan uppgå till högst 80 procent av de kostnader för projektet som berättigar till statsunderstöd.

3.2 Allmänna principer för statsunderstöd

Följande allmänna principer gäller projektansökan i den:

- För statsunderstöden anslås maximalt 120 miljoner euro av vilket 25 miljoner euro fördelas till den frivilliga regionala beredningen och projektsamordningen.
- I övrigt utgår finansieringen från lägesbilden och det uppskattade behovet i regionen samt från projektansökan.
- Maximibeloppet för det statsunderstöd som beviljas kan uppgå till högst 80 procent av de kostnader för projektet som berättigar till statsunderstöd.
- Med understöden stöds den fortsatta beredningen av de regionala lösningarna från reformberedningen under föregående valperiod.
- En del av finansieringen kommer att anvisas till gemensam utveckling inom samarbetsområden eller genom annat landskapssamarbete.
- Projektens resultat ska kunna utnyttjas på rikstäckande plan.
- I projektansökan ska ingå en beskrivning av hur de insatser som utförs i projektet ska skalas och spridas.
- Finansiering kan anvisas för olika ändamål i regionerna genom att det i projektanvisningarna finns utrymme för regionala lösningar och innovativa handlingsmodeller.
- Det är möjligt att i understödskriterierna kräva att nationella verksamhetsmodeller eller organisationer ska användas vid den regionala beredningen.
- Understöd kan användas retroaktivt för kostnader som uppkommit sedan ingången av 2020.

3.3 Objekt för understöd

Statsunderstödet får användas för utvecklingsåtgärder som stödjer beredningen av social- och hälsovårdsreformen, speciellt för utveckling och förenhetligande av hur servicen ordnas på det sätt som avses i förordningen.

Med statsunderstödet finansieras dessutom samtliga utvecklingsprojekt för digitala tjänster i programmet Framtidens social- och hälsocentral.

Statsunderstödet omfattar tre delområden:

1. Frivillig regional beredning och projektsamordning
2. Utveckling av ledningen och styrningen
3. Reform och förenhetligande av arbetssätt och processer med hjälp av digitala medel

Dessutom är det möjligt att ansöka om statsunderstöd för landskapens gemensamma utvecklingsprojekt under delområde 4 (Gemensam utveckling inom samarbetsområden eller genom annat landskapssamarbete), som kan omfatta innehåll och uppgifter från delområdena 1–3. I så fall ska regionerna sinsemellan komma överens om vilken organisation som ska lämna in en projektansökan i formen av ett separat delprojekt i sin egen projektansökan. Av projektansökan ska framgå varje deltagande regions roll och insats i projektet.

Varje landskape ska lämna endast en projektansökan. De delområden som ingår i en projektansökan bedöms ändå var för sig. Det är möjligt att statsunderstöd beviljas endast för vissa delområden.

Ett landskap som inte lämnar en egen ansökan men deltar i ett annat landskaps ansökan ska fylla i punkterna 1–4, 6 och 42–43 på Webropol-formuläret.

3.3.1 Frivillig regional beredning och projektsamordning

Beredning av hur tjänsterna ordnas i regionerna måste inledas för att reformen ska avancera. Dessutom behöver regionerna resurser för samordningen och administrationen av de projekt som ska genomföras.

Den regionala beredningen är beroende av hur såväl lagberedningen som den övriga nationella beredningen framskrider. Beredningen ska delas in i följande tre steg: 1) ärenden som ska beredas före regeringens proposition, 2) ärenden som ska beredas efter regeringens proposition, och 3) ärenden som ska beredas efter att lagarna har antagits.

Delområdet omfattar bland annat följande uppgifter:

Före regeringens proposition, hantering och ledning av det regionala organiseringsansvaret oavsett vilken administrativ modell som ska införas

- Administrativa modeller med en samkommun eller värdkommun
- Andra modeller för och former av regionalt samarbete

Efter regeringens proposition, uppgifter för beredning av överföring av organiseringsansvaret

- Överflyttning av personal
- Överföring av egendom
- Överföring av avtal
- Förvaltningsstrukturer

Efter att lagarna har antagits, beredning av överföringen av ordnandet av tjänster

- Myndighetsuppgifter
- Andra åtaganden vid övertagande av organiseringsuppgiften

Samordning och administration av projektet

- Regionalt och regionöverskridande samarbete
- Riksomfattande samarbete
- Projektadministration

Beredning av andra administrativa uppgifter

- Kontaktytor med kommunala och andra tjänster

Den frivilliga regionala beredningen och projektsamordningen fördelas mellan regionerna på kalkylmässiga grunder enligt tabell 2 (kapitel 6). Regionen ska dock lämna in en detaljerad ansökan för att få understödet. Att ansökan godkänns för detta delområde är en förutsättning för understöd för delområde 2.

3.3.2 Utveckling av ledningen och styrningen

Delområdet för utveckling av ledningen och styrningen fokuserar på utvecklingsprojekt som främjar och stödjer överföringen av organiseringsansvaret till vårdlandskapen. Delområdets disposition bygger på handboken för landskapens organiseringsuppgift från föregående valperiod.

Målet är att utveckla ledningen i regionen som en helhet och med beaktande av regionens särdrag. Informationsledningen utvecklas utifrån en plan för hela landskapet.

Regionerna ska för utvecklingsarbetet göra en uppskattning av informationsledningens mognadsnivå, som sedan används som underlag för att identifiera utvecklingsprioriteter.

Den regionala utvecklingen av informationsledningen kopplas till projektet Virta i social- och hälsovårdsministeriets genomförandeprogram för ledning, styrning och tillsyn. Regionen ska förbinda sig till utvecklingssamarbetet inom programmet för att skapa och implementera handlingsmodeller och definitioner som underlag för utvecklingen av informationsledning. Målet är att uppnå bästa möjliga enhetlighet av informationen och säkerställa jämförbarheten mellan regionerna. De regionala projekten samordnas av SoteDigi Oy.

I fråga om IKT-lösningar eftersträvas samordnad upphandling via SoteDigi Oy. Omfattningen bestäms utifrån situationen i respektive region.

Delområdet omfattar bland annat följande uppgifter:

Uppbyggnad av system för planering och uppföljning

- Operativ och ekonomisk planering och styrning
 - Ibruktage av informationspaketen om social- och hälsovården
 - Deltagande i utvecklingen av ett nationellt kundresponssystem och regional implementering av systemet
 - Bedömning och mätning av befolkningens servicebehov
- Planering och hantering av servicenätet
- Strategisk ledning
 - Uppbyggnad av nya verksamhetssätt och en ny verksamhetskultur
 - Utveckling av ledningen av servicekedjor
- Ledning genom information
 - Utarbetande och uppdatering av helhetsplaner för regional informationsledning (anordnarens informationsbehov)
 - Prioriterad implementering av datamodellen för ordnande av social- och hälsovården
 - Beredning och genomförande av implementeringen av informationsledningsverktyg
- Utveckling av delaktighetsmodeller för medborgare och kunder

Upphandling och hantering av tjänster

- Strategisk upphandling
- Resultatbaserad upphandling

Styrning och kontroll av serviceproduktionen

- Definiering av servicekedjor och tjänstehelheter
- Försök med effektbaserade styrningsmodeller
- Tillsynsutveckling

Utveckling av forskning, utveckling, innovationer och kompetens

Uppbyggnad av samarbetsmodeller

- Planering och uppbyggnad av samarbetsmodeller för samarbetsområdet
- Modeller för nätverksledning
- Utveckling av sektorsövergripande kontaktytor
- Partnerskapsmodeller inom anordnande och produktion av tjänster
- Utveckling av verksamhetsmodeller för främjande av välfärd och hälsa

3.3.3 Reform och förenhetligande av arbetssätt och processer med hjälp av digitala medel

Det främsta målet för delområdet är att förenhetliga verksamhetsprocesserna och verksamhetsmodellerna i landskapet. Inom delområdet finansieras alla projekt för utveckling av e-tjänster inom programmet Framtidens social- och hälsocentral, inklusive åtgärder för främjande av målen med programmet för arbetsförmåga.

Fokus ska ligga på att anpassa verksamheten och förankra ändringarna. Till verksamhetsmodellernas enhetlighet bidrar också konsolidering av it-systemen samt beredningen av anskaffning och implementering av ett gemensamt system för regionen. Fokus vid utvecklingsarbetet ska vara på att verktygen är användbara och att undanröja dubbelregistrering av uppgifter.

Verksamhetsprocesserna och it-lösningarna ska utgå från riksomfattande verksamhetsmodeller och it-tjänster. Utvecklingsarbetet ska vara i linje med lagstiftningen, föreskrifterna och anvisningarna från Institutet för hälsa och välfärd samt den nationella helhetsarkitekturen för social- och hälsovården. Den som beviljar statsunderstödet kan vid behov bedöma huruvida projekten är i linje med helhetsarkitekturen. Statsunderstöd beviljas inte för framtagning av funktioner som överlappar Kanta-tjänster. Utvecklingen av e-tjänster ska utgå från tjänsterna i Suomi.fi.

De utvecklingsinsatser för e-tjänster för invånarna som stödjer utvecklingen av service på basnivå ska i ändamålsenlig omfattning kopplas till utbyggnaden och spridningen av funktionerna och innehållet i tjänsten Omaolo som tillhandahålls av SoteDigi Oy eller till

annat ändamålsenligt samarbete med rikstäckning. Nya funktioner och nytt innehåll ska i princip tas fram för att integreras i Omaolo för riksomfattande spridning genom befintliga strukturer.

Om de nya tjänsterna inte kan integreras i tjänsten Omaolo, bör de möjliggöra samarbete och interoperabilitet med så stor rikstäckning som möjligt. De nya tjänsterna integreras i Kanta-tjänsterna och information som lämnas av kunderna ska lagras i datalagret för egna uppgifter i Kanta.

Delområdet omfattar bland annat följande uppgifter:

Införande av e-tjänster för invånarna

- Tjänster för livsbalans och egenvård
 - Webbplatsutveckling
 - Tjänster för kamratstöd
 - Tjänster för självutvärdering
 - Webbcoachning
 - Intelligent symtombedömningar
- E-kontakter
 - Säker kommunikation
 - Sändning av sjukdomshistoria
 - Tidsbokning
- Vård på distans

Förenhetligande av regionala verksamhetsmodeller

- Förenhetligande av arbetssätten och processerna för tjänsterna inom regionen
- Utveckling av konsultationer på distans inom basservice och specialservice

Införande av riksomfattande verksamhetsmodeller och definitioner i regionen

- Förenhetligande av registreringsrutinerna
- Utveckling av den multiprofessionella informationshanteringen utifrån lagen om klienthandlingar inom socialvården
- Beredning av införande av Kanta-tjänster inom socialvården
- Införande av riksomfattande verksamhetsmodeller och definitioner för hälso- och sjukvården i regionen Exempel:
 - Hälso- och vårdplan
 - Förmedling av intyg och utlåtanden
 - Införande av sammanställningar av patientuppgifter
 - Arkivering av gamla uppgifter

Beredning av konsolidering och upphandling av it-system

- Beredning av enhetliga arbetssätt och processer samt av konsolidering och upphandling av kund- och patientdatasystem som görs utifrån de riksomfattande modellerna och definitionerna

Utvecklingsprojekt inom beredskap och säkerhet

- Förbättring av cybersäkerheten

3.4 Bedömning av projektansökningarna

Projektansökningarna bedöms enligt kriterier som fastställts av social- och hälsovårdsministeriet (bilaga 5). Utöver de gemensamma bedömningskriterierna finns en uppsättning kriterier för varje delområde. Ansökningarna poängsätts per delområde på skalan 0–5 (0 = projektet uppfyller inte alls kriteriet, 5 = projektet uppfyller kriteriet till alla delar)

3.5 Samråd mellan social- och hälsovårdsministeriet och regionerna

För att projektet ska främja samtliga mål i programmet ska det ha regional omfattning och utvecklingsinsatserna ska riktas mångsidigt på social- och hälsotjänster. Social- och hälsovårdsministeriet kommer att samråda med varje landskaps område under början av 2020. I samråden tillämpas relevanta delar av modellen för landskapssamråd som utarbetades under föregående regeringsperiod. I samråden går representanter för ministeriet och landskapets område igenom nuläget för regionen, utmaningarna för social- och hälsovården och lösningar på dem, inklusive hur ansökan om statsunderstöd ska användas för att avhjälpa problemen. Samråden utgår från Institutet för hälsa och välfärds expertbedömningar av social- och hälsovården i respektive region, samt regionernas och ministeriets observationer. De utvecklingsbehov som identifieras i samråden ska beaktas i projektplanerna.

De kommuner och samkommuner som deltar i projektet samt projektadministratören ska åta sig att delta i samråd mellan de regionala aktörerna och ministerierna om anordnandet och produktionen av tjänsterna i regionen samt verksamhetens kostnadseffekter.

3.6 Stöd för beredning och genomförande av projekten

Stödet för regional beredning på social- och hälsovårdsministeriets avdelning för styrning av social- och hälsovården ansvarar för beredningen av beslutsprocessen i anslutning till statsunderstöden för strukturreformen. Stödet för regional beredning stöder regionerna med att bereda understödsansökningarna och genomföra projekten.

Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland betalar ut understöden som beviljats av social- och hälsovårdsministeriet i enlighet med ministeriets anvisningar. Regionförvaltningsverket ger råd och handledning till projektadministratörerna i fråga om projekt- och ekonomiadministration.

4 Ansökan om statsunderstöd

Statsunderstödet ska ansökas hos social- och hälsovårdsministeriet via ett e-formulär i Webropol. Länken till ansökan och de obligatoriska bilagorna finns som e-formulär på <https://soteuudistus.fi/sv/statsunderstod>. Ansökan och bilagorna till ansökan om statsunderstöd 2020 ska vara ifyllda senast 31 mars 2020 klockan 23.59.

Försenade ansökningar behandlas inte. En bristfällig ansökan tas upp för handläggning, men den ska kompletteras inom den tidsfrist på 14 dagar som angivits av ministeriet i enlighet med bestämmelserna i förvaltningslagen (434/2003). Oberoende av detta man kan komplettera bilaga 3 tills beslutet om statsunderstödet.

Varje landskap ska lämna endast en projektansökan. Ansökan följa indelningen i delområden enligt avsnitt 3.3.

Ansökningsblanketten ska åtföljas av följande bilagor:

- Underskrift av statsunderstödsansökan (färdigt formulär i bilaga 6; underteckna och skanna in formuläret och foga det till ansökningsblanketten)
- Förbindelseblankett för kommuner (Word-formulär i bilaga 3; på blanketten lämnas en sammanställning av landskapets kommuners och social- och hälsovårdssamkommuners principbeslut om deltagande i projektet)
- Budgetuppskattning (Excel-formulär i bilaga 4; finansieringen för målen och åtgärderna specificeras i stora drag i projektplanen)
- Projektplan disponerad enligt delområde; i Word-format

Bilagemallarna, med undantag för projektplanen, finns på <https://soteuudistus.fi/sv/statsunderstod>.

5 Sökande och administratör av statsunderstödsprojekt

Statsunderstöd kan beviljas endast en projekthelhet i varje landskap. Det är möjligt att avvika från den land-skapsbaserade områdesindelningen och statsunderstöd kan beviljas till en projekthelhet som avviker något från den landskapsbaserade områdesindelningen, om det finns en särskild grundad anledning till det som hänför sig till ordnandet och utvecklingen av social- och hälsovårdstjänsterna. På ansökan från projektadministratören kan social- och hälsovårdsministeriet fatta beslut om att dela upp landskapets projekthelhet i två eller flera separata projekthelheter om det finns en särskild grundad anledning till det som hänför sig till ordnandet och utvecklingen av social- och hälsovårdstjänsterna utifrån befolkningens behov.

I slutrapporten om utredningen om en eventuell särlösning för social- och hälsovården i Nyland, huvudstadsregionen eller Helsingfors föreslås att den fortsatta beredningen ska utgå ifrån att social- och hälsovården och räddningsväsendet organiseras av fyra självstyrande områden och Helsingfors stad. Projekthelheten för Nyland kan på motsvarande sätt delas upp i separata projekthelheter, vilka trots det ska ha en projektadministratör. Uppdelning av projekthelheten inverkar däremot inte på finansieringsandelen för landskapet Nyland (tabell 2). Av ansökan ska framgå kopplingarna och samarbetet mellan de separata projekthelheterna.

Statsunderstöd beviljas den kommun eller samkommun som i ansökan är antecknad som ansvarig aktör för administreringen av projektet. Statsunderstödstagaren är huvudansvarig för användningen av det statsunderstöd som tilldelas projektet och för administreringen av projektet. Statsunderstödstagaren ska ingå ett avtal enligt 7 § 2 mom. i statsunderstödslagen om statsunderstödet användning, övervakningen av dess användning och villkoren för dessa med de kommuner och samkommuner som genomför projektet.

Projektadministratören är mottagare av statsunderstödet och ansvarar för att understödet används enligt lag och anvisningar. Detta ansvar kan inte överföras till en annan part. Projektadministratören ska se till att projektet genomförs enligt projektplanen.

Projektadministratören ska redogöra för projektets framskridande, ansöka om utbetalning av stödet, lämna utredningar och uppgifter till projektövervakaren och statsbidragsmyndigheterna samt sköta kontakterna gentemot bidragsmyndigheterna. Projektadministratören ska också redovisa användningen av statsunderstödet efter att projektet avslutats.

6 Belopp och fördelning av statsunderstöd per landskap

Totalbeloppet som reserverats för statsunderstöd för strukturreformen inom social- och hälsovården baserar sig på statsbudgeten. För statsunderstöd till regionerna anslås maximalt 120 miljoner euro 2020–2021.

Av detta belopp fördelas maximalt 25 miljoner euro mellan regionerna på kalkylmässiga grunder (fast andel och befolkningsbaserad andel) enligt tabell 2. Om det inte anges något motiverat behov av ett understöd som är lika stort som maximibeloppet i projektplanen för landskapets område, beviljas projektet ett belopp som är mindre än maximibeloppet och som utifrån projektplanen anses ändamålsenligt.

I övrigt (95 mn euro) utgår finansieringen från lägesbilden och det uppskattade behovet i regionen samt från projektansökan.

Maximibeloppet för det statsunderstöd som beviljas kan uppgå till högst 80 procent av de kostnader för projektet som berättigar till statsunderstöd.

Om man avser ansöka om eller får finansiering från någon annan offentlig eller privat aktör, ska detta framgå av projektansökan.

Landskapen och kommunerna i dem definieras för närvarande i statsrådets beslut om landskapen (100/2015), som utfärdats med stöd av lagen om landskapsindelning. Vid prövningen av de understöd som ska beviljas 2020 bestäms däremot landskapets område i enlighet med statsrådets nya beslut om landskap (978/2019), som träder i kraft vid ingången av 2021.

Det sammanlagda invånarantalet i de kommuner och samkommuner som deltar i projektet ska utgöra minst 80 procent av invånarantalet i landskapet eller i ett annat område som bestämts på något annat sätt. Projektet beviljas statsunderstöd endast om kommunerna och samkommunerna för social- och hälsovården på landskapets område har fattat

ett principbeslut om att delta i projektet. Detta ska verifieras genom de behöriga organens beslut som ska bifogas till ansökan. Regionerna kan komplettera denna del av ansökan tills beslutet om statsunderstöd har fattats.

Tabell 2. Beräknat maximibelopp för statsunderstöd.

Landskap	Invånarantal (2018)	Fast andel 25 %	Befolkningsbaserad andel 75 %	Sammanlagt
Nyland	1 671 024	1,39 %	22,84 %	24,22 %
Egentliga Finland	478 582	1,39 %	6,54 %	7,93 %
Satakunta	218 624	1,39 %	2,99 %	4,38 %
Egentliga Tavastland	171 364	1,39 %	2,34 %	3,73 %
Birkaland	517 333	1,39 %	7,07 %	8,46 %
Päijänne-Tavastland	207 394	1,39 %	2,83 %	4,22 %
Kymmenedalen	166 623	1,39 %	2,28 %	3,67 %
Södra Karelen	128 756	1,39 %	1,76 %	3,15 %
Södra Savolax	136 474	1,39 %	1,87 %	3,25 %
Norra Savolax	250 414	1,39 %	3,42 %	4,81 %
Norra Karelen	165 569	1,39 %	2,26 %	3,65 %
Mellersta Finland	273 283	1,39 %	3,73 %	5,12 %
Södra Österbotten	194 316	1,39 %	2,66 %	4,04 %
Österbotten	176 193	1,39 %	2,41 %	3,80 %
Mellersta Österbotten	68 437	1,39 %	0,94 %	2,32 %
Norra Österbotten	412 161	1,39 %	5,63 %	7,02 %
Kajanaland	73 061	1,39 %	1,00 %	2,39 %
Lappland	178 522	1,39 %	2,44 %	3,83 %
SAMMANLAGT	5 488 130	25,00 %	75,00 %	100,00 %

7 Kostnader som berättigar till statsunderstöd

7.1 Allmänna principer

Kostnader som berättigar till statsunderstöd är följande kostnader till skäliga belopp som behövs med tanke på genomförandet och bedömningen av projektet personalkostnader, resekostnader, hyror för lokaler, anordningar och utrustning, kostnader för material, tillbehör och motsvarande produkter samt andra verksamhetskostnader, kostnader för forskning, expertis och konsultation som skaffats från externa källor samt kostnader för motsvarande sakkunnigtjänster.

Statsunderstöd betalas på grundval av faktiska kostnader som kan verifieras i bokföringen, hänför sig till genomförandet projektet och berättigar till statsunderstöd. I inledningsskedet är det möjligt att projektet har kostnader redan innan statsunderstödsbeslutet fattas. Sådana kostnader kan godtas som kostnader berättigade till statsunderstöd under förutsättning att kostnaderna har uppkommit samma år som projektet beviljas statsunderstöd genom beslut av social- och hälsovårdsministeriet.

Utvecklingsprojektet ska iaktta god förvaltningssed i ekonomiadministrationen. Kostnaderna ska vara rimliga i relation till projektets omfattning. Statsunderstödstagaren och varje deltagande kommun eller samkommun vars kostnader ersätts med statsunderstödet ska i sin bokföring ha ett separat kostnadsställe, projektkonto eller motsvarande där de kostnader som täcks med statsstödet kan specificeras och hänföras direkt till ansökan om utbetalning och dess bilagor.

Kostnader som berättigar till statsunderstöd är faktiska projektkostnader. Exempelvis godtagbara lokalkostnader är kostnader eller extra kostnader för projektadministratören till följd av användningen av lokaler för projektet eller projektmedarbetarna. Kostnader för IKT och motsvarande som härrör från projektet eller projektmedarbetarna ska vara faktiska kostnader.

Statsunderstödet får inte användas för verksamhetsutveckling av organisationer, stiftelser eller enskilda företag, även då deltagande kommuner eller samkommuner köper in tjänster som hör till deras anordnaransvar av ovan nämnda aktörer. Godtagbara kostnader är inte heller till exempel kreditförluster, dröjsmålsräntor och avgifter eller andra straffavgifter. Gåvor eller representationskostnader berättigar inte till statsunderstöd, medan kostnader för normal gästfrihet vid möten är godtagbara.

Alla anskaffningar inom projektet ska planeras noga med beaktande av bestämmelserna i upphandlingslagen (lagen om offentlig upphandling och koncession, 1397/2016). Upphandlingsdokumenten (inkl. anbudsbegäran, offert och beslut) ska arkiveras som projektdokument.

Projekten får inte göra reklam för kommersiella produkter eller tjänster och inte heller vidta andra kommersiella marknadsföringsåtgärder.

7.2 Lönekostnader

Lönekostnaderna för projektanställd personal inklusive lönebikostnader får beaktas som lönekostnader. Även lönekostnader som hänför sig till överföring av experters arbetsinsats från kommuner och samkommuner till projektet berättigar till statsunderstöd under förutsättning att de kan verifieras i projektets bokföring. Eftersom projektets personalutgifter ska hänföra sig till kostnader för utvecklingsverksamhet får de inte omfatta kostnader för kommunens eller samkommunens basservice. Kostnader för att inrätta nya permanenta befattningar berättigar inte till statsunderstöd.

Projektfinansiering får användas för avlöning av en vikarie för en person som är fast anställd i en kommun eller samkommun då hen till exempel deltar i utbildning som ordnas av projektet eller sköter någon annan utvecklingsuppgift. Kommunen eller samkommunen betalar den fastanställda personens lön på normalt vis.

Hänförandet av lönekostnaderna till projektet ska bygga på den tid arbete som utförs för projektet. Arbetstiderna för de personer som arbetar deltid för projektet ska följas upp. Arbetstagaren och hens chef ska underteckna arbetstidsrapporten. Semesterlöner och semesterpenningar kan hänföras till projektet endast för den tid som arbetstagaren arbetat för projektet.

Det arbete som projektgenomförarens övriga anställda utför för projektet betecknas överförd arbetsinsats, då personen inte har frigjorts från sina ordinarie uppgifter för att arbeta i projektet på heltid eller deltid. Lönekostnaderna för överförd arbetsinsats kan tas upp i

projektkostnaderna och bokföringen endast av den projektgenomförare hos vilken personen är anställd. Arbetstiderna för de personer som arbetar för projektet genom överförd arbetsinsats ska följas upp. Arbetstagaren och hens chef ska underteckna arbetstidsrapporten. Projektarbete som utförs som överförd arbetsinsats ska vara nödvändigt för uppnåendet av projektmålen och bestå av expertarbete eller administrativa uppgifter för projektet.

Inrikes resekostnader som berättigar till statsunderstöd är resekostnader för deltagande projektmedarbetare (överförd arbetsinsats) och för visstidsanställda projektmedarbetare, leverantörer av experttjänster, som till exempel utbildare, samt medlemmarna och suppleanterna i projektets styrgrupp. Resekostnaderna ska hänföra sig till projektmål. För resor gäller sektorernas allmänna resereglemente (t.ex. AKTA) och arbetsgivarens anvisningar.

Kostnader som berättigar till statsunderstöd omfattar inte kostnader för arbetsledning eller utbildning som följer av kommunens lagstadgade fortbildningsskyldighet enligt 5 § i lagen om yrkesutbildade personer inom socialvården (817/2015) och 5 § i hälso- och sjukvårdslagen (1326/2010). Löneutgifterna för andra än projektanställda för den tid som de deltar i utvecklingsmöten eller utbildning som är nödvändiga för projektet berättigar inte till statsunderstöd, medan det är möjligt att vid behov avlöna vikarier för dem med projektfinansiering.

7.3 Övriga nödvändiga projektkostnader

Med andra kostnader som är nödvändiga för genomförandet av projektet avses i förordningen till exempel kostnader för nödvändig utbildning för projektmedarbetare, relativt små anskaffningar av utrustning, köp av tjänster, material, förnödenheter och varor samt utgivningskostnader. Endast små investeringar är tillåtna i projekten. Statsunderstöd får dock inte användas för kostnader för utrustning, reparation och renovering av lokaler.

Kostnadsposterna i projektplanen och kostnadskalkylen godkänns inte som sådana genom beslutet om statsunderstöd, utan kostnadernas godtagbarhet bedöms alltid separat i anslutning till ansökan om utbetalning. Det är möjligt att justera projektplanen och kostnadskalkylen under projektet. Beroende på ändringens storlek är det möjligt att det behövs ett ändringsbeslut.

För vissa kostnader krävs att social- och hälsovårdsministeriet på förhand godkänner att de uppkomna kostnaderna berättigar till statsunderstöd enligt följande:

- Godkännande av kostnader av utrikesresor kräver att projektövervakaren på social- och hälsovårdsministeriet har godkänt resan på förhand. På samma sätt ska godkännande inhämtas för kostnader vid utbildning utomlands. Godkännande av kostnader av utrikesresor kräver att projektövervakaren på social- och hälsovårdsministeriet har godkänt resan på förhand.
- Till kostnader som berättigar till statsunderstöd räknas inte anskaffning av utrustning och möbler eller andra investeringar utan föregående överenskommelse med projektövervakaren på social- och hälsovårdsministeriet. Undantag utgör de anställda projektmedarbetarnas personliga arbetsutrustning, såsom datorer och mobiltelefoner, samt kostnaderna för användningen av dessa.
- För att utgifter för IKT-anskaffningar ska godkännas som kostnader som berättigar till statsunderstöd ska de åtgärder till vilka kostnaderna hänför sig på förhand godkännas av social- och hälsovårdsministeriet.

8 Statsunderstödsbeslut och omprövning

Social- och hälsovårdsministeriet gör först en bedömning av projektansökningarna, och bedömningarna behandlas sedan i den av ministeriet tillsatta ledningsgruppen för vårdreformen. Familje- och omsorgsministern fattar beslut om understöden efter att ha hört ledningsgruppen för vårdreformen.

Ett beslut om statsunderstöd för utvecklingsprojekt får inte överklagas. En part som är missnöjd med beslutet får begära omprövning hos social- och hälsovårdsministeriet. Ändring av beslut som meddelats till begäran om omprövning kan sökas på det sätt som föreskrivs i lagen om rättegång i förvaltningsärenden (808/2019) som börjar gälla 1 januari 2020.

9 Projektets styrning, uppföljning, utvärdering, kommunikation och tillsyn

9.1 Avtal med projektparterna

Statsunderstödet betalas till projektadministratören som ska teckna avtal med alla andra projektparter om användningen av statsunderstödet, tillsynen av användningen och villkoren för dessa. Närmare anvisningar om avtalets innehåll och inledandet av projektet lämnas i statsandelsbeslutet för projektet. Avtalet ska lämnas till regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland inom fyra månader efter att projektet inletts.

9.2 Projektens uppföljning, utvärdering och kommunikation

Landskapens projekthelheter ska från början läggas upp med tanke på hur uppföljningen och utvärderingen av projektet i regionerna samt kommunikationen om projektet ska genomföras och hur befolkningen/kunderna och medarbetarna ska informeras om projektet och dess resultat. I projekten ska också planeras hur resultaten ska tas tillvara och spridas under och efter projektet.

Projekten ska använda statsförvaltningens projektjänst Projektportföljen för uppföljningen av projektets framskridande och måluppfyllelse.

Information om den utvärdering som ska utföras under pågående projekt och efter avslutat projekt och de handlingar som berör utvärderingen ska på begäran lämnas till social- och hälsovårdsministeriet och regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland. Uppföljning av ett projekts genomförande i övervakningssyfte är emellertid något annat än en projektutvärdering.

9.3 Tillsyn och styrning av projekten

Social- och hälsovårdsministeriet utser en övervakare för projektet. Projektövervakaren är ministeriets kontaktperson gentemot projektet. Övervakarens namn och kontaktinformation framgår av understödsbeslutet. Den utsedda projektövervakaren följer som ministeriets representant upp att projektet framskrider enligt projektplanen. Övervakaren ska informera finansiären (social- och hälsovårdsministeriet) och omedelbart underrätta projektadministratören om faktorer som eventuellt kan leda till att statsunderstödet kan avbrytas eller dras in eller om andra uppdagade faktorer som kan ha en betydande inverkan på projektet.

Projektadministratören ska tillsätta en projektstyrgrupp. Styrgruppen kan vara gemensam med landskapets andra utvecklingsprojekt inom social- och hälsovården. Övervakaren är inte medlem i styrgruppen men ska kallas till projektstyrgruppens sammanträden och delges styrgruppens protokoll.

Projektet ska kontakta projektövervakaren inom tre månader efter delgivning av statsunderstödsbeslutet. Därefter samråder man om hur samarbetet mellan projektet, andra riktäckande aktörer och andra statsunderstödsprojekt ska verkställas.

Vide behov ordnar Social- och hälsovårdsministeriet årligen tillsammans med regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland ett projektadministrativt handledningsevenemang för projekt i inledningsskedet. På detta arbetsmöte behandlas praktiska frågor som berör projektets administration, utbetalning, uppföljning och övervakning.

9.4 Projektets bokföring

Projektbokföringen ska vara tillräckligt tydligt separerad från övrig bokföring och omfatta alla intäcks- och utgiftsposter i projektet. Statsunderstödsstagaren och varje deltagande kommun eller samkommun vars kostnader ersätts med statsunderstödet ska i sin bokföring ha ett separat kostnadsställe, projektkonto eller motsvarande där de kostnader som täcks med statsstödet kan specificeras och hänföras direkt till ansökan om utbetalning och dess bilagor.

De kostnader som uppkommer genom upphandlingar bokförs som projektutgifter med iakttagande av god bokföringssed. Utgiften anses ha realiserats först när föremålet för upphandlingen har mottagits. Detta betyder att förskottsbetalningar inte godtas som kostnader som berättigar till statsunderstöd.

Det är inte heller möjligt att göra förskottsbokningar i bokföringen för sådana åtgärder som vidtas först efter avslutat projekt. Semester som intjänats under projektet kan riktas endast på projektet; eventuella semesterpenningar som intjänas mot slutet av projektet kan tas upp som resultatregleringar i projektets bokföring.

9.5 Granskning av projekt och förvaring av dokument

Statsunderstödstagaren ska lämna korrekta och tillräckliga uppgifter till statsbidragsmyndigheten, det vill säga social- och hälsovårdsministeriet, för övervakningen av att villkoren i beslutet om statsunderstöd följs (statsunderstödslagen 688/2001). Statsbidragsmyndigheten har även rätt att utföra sådana granskningar av statsunderstödstagarens ekonomi och verksamheten som är nödvändiga vid utbetalningen av statsunderstöd och övervakningen av användningen. Den som utför kontrollen har rätt att få tillgång till den information och de handlingar som krävs för att utföra kontrollen. Statsunderstödstagaren är skyldig att bistå när kontrollen genomförs.

Internrevisionen vid social- och hälsovårdsministeriet eller en av ministeriet auktoriserad inspektör har rätt att utföra kontroller av projektet, kostnadsfritt få tillgång till de handlingar som är nödvändiga för kontrollerna och få hjälp vid genomförandet av kontrollerna. Även statens revisionsverk har inspektionsrätt.

Regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland och social- och hälsovårdsministeriet kan utföra ett handledningsbesök av tillsynskaraktär på platsen. Under detta besök behandlas projektets organisering samt administrations- och bokföringsförfarandena. Vid mötet förutsätts närvaro av den projektansvariga, den som svarar för projektets praktiska genomförande (vanligen projektledare), den som ansvarar för projektets ekonomi och andra personer som är nödvändiga för projektets genomförande.

Den organisation som är projektadministratör ska förvara bokföringen och annat material som anknyter till statsunderstödsprojekts så att det även i efterskott går att granska användningen av stödet. Enligt 29 § i statsunderstödslagen (688/2001) förfaller skyldigheten att återbetala statsunderstödet eller en del av det när tio år har förflutit från utbetalningen av understödets sista post. Därmed kan social- och hälsovårdsministeriet eller revisionsverket granska användningen av understödet under nämnda tioårsperiod.

Den organisation som administrerar projektet uppmanas att se till att bevara det ovan nämnda materialet i minst tio år efter utbetalningen av den sista understödsposten. Om materialet inte finns att tillgå vid en eventuell granskning är det möjligt att statsunderstödet återkrävs till den del för vilken redovisning saknas, såvida det inte finns någon annan tillförlitlig redovisning över användningen av understödet.

9.6 Förändringar i projektet

Efter beslutet om statsunderstöd kan sådana justeringar eller förändringar som berör deltagare i projektet eller i projektfinansieringen förekomma som påverkar projektets kostnader, mål, genomförandetidtabell eller innehåll. Förutsättningen för utbetalning av statsunderstöd är att grunderna för beviljandet av statsunderstöd fortfarande uppfylls efter förändringarna.

Stöddtagaren ska söka tillstånd att avvika från finansieringsplanen med ansökan till regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland. Regionförvaltningsverket kan godkänna förändringen om den inte påverkar grunderna för beviljandet av statsunderstödet. Om avvikelser från finansieringsplanen är betydande och den påverkar projektets innehåll hänskjuter regionförvaltningsverket ärendet till social- och hälsovårdsministeriet för beslut. Tillstånd att avvika från projektets innehåll, mål och tidsplan ska alltid ansökas hos social- och hälsovårdsministeriet.

9.7 Upphovsrätterna i projektet

Upphovsrätten till projektresultat som produceras med statsunderstöd tillhör social- och hälsovårdsministeriet. Moralisk upphovsrätt utgör ett undantag, så att till exempel i anslutning till en publikation som skapas inom ett projekt ska namnet på publikationens författare anges. IKT-lösningar utgör också ett undantag vars omfattning definieras närmare i beslutet om statsunderstöd.

10 Utbetalning av statsunderstöd, utredning av användningen av statsunderstödet och fastställande av slutligt statsunderstöd

10.1 Utbetalning av statsunderstöd

Utbetalningen av statsunderstöd handhas av regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland. Understödet betalas till projektadministratörerna högst två gånger per år enligt den tidpunkt då kostnaderna uppkommer (1.1–30.6 och 1.7–31.12). Statsunderstöd betalas för kostnader exklusive mervärdesskatt. Statsunderstödet eller delar av stödet betalas ut på basis av de kostnader som har godkänts som grund för statsunderstöd och som är faktiska kostnader i administratörens bokföring. Till ansökan ska fogas ett kortfattat skriftligt sammandrag av hur projektmålen har uppfyllts under betalningsperioden. Utredningen kan bygga på den månatliga rapporteringen i Projektportföljen.

För direktupphandling som överstiger det lagstadgade tröskelvärdet ska en utredning bifogas ansökan om betalning. Av utredningen ska även de rättsliga grunderna för direktupphandlingarna framgå.

Man ska förbereda sig på att slutföra projektet i tillräckligt god tid på förhand. Inlämningsdatumet för den sista ansökan om utbetalning som är fastställt i beslutet om statsunderstöd är bindande och det är inte möjligt att förlänga denna tidsfrist. Aktiviteterna i projektet ska planeras så att den sista utbetalningen kan utföras inom fastställd tid.

10.2 Utredning om användningen av statsunderstödet

När ett utvecklingsprojekt med statsunderstöd har slutförts ska den kommun eller samkommun som är projektadministratör lämna en utredning över projektet, projektets förlopp och genomförande samt projektkostnaderna (statsunderstödsutredning) till social- och hälsovårdsministeriet. På basis av utredningen kan statsbidragsmyndigheten i efterskott verifiera att projektet har genomförts på det sätt som kommunen eller samkommunen har angivit i ansökan om statsunderstöd. Utredningen ska göras så fort som möjligt, dock senast sex månader efter avslutat projekt. Utredningen ska undertecknas av den projektansvariga. Utredningen lämnas till regionförvaltningsverket i Sydvästra Finland som ger sitt utlåtande om utredningen och skickar den till social- och hälsovårdsministeriet.

Utredningen om användningen av statsunderstödet upprättas på en blankett som social- och hälsovårdsministeriet har fastställt. Blanketten finns som ett e-formulär på ministeriets webbplats. De uppgifter och utredningar som anges på blanketten ska fogas till statsunderstödsutredningen.

Till statsunderstödsutredningen bifogas utlåtande av revisorn om kostnaderna. Alla mottagare av statsunderstöd i projektet ska vara beredda att vid behov lämna projektadministratörens revisor de uppgifter som behövs för utlåtandet, trots att revisors utlåtande endast gäller projektadministratörens projektbokföring. Revisorn bör i sitt utlåtande ta ställning till bland annat att de utgifter som upptas i kostnadsspecifikationen har betalats och grundar sig på godtagbara verifikationer i understödstagarens bokföring, att ansökan om utbetalning har utarbetats enligt social- och hälsovårdsministeriets beslutsvillkor och mottagaren inte har fått finansiering för den understödsandel för vilken finansiering söks från annat håll samt att kostnadsspecifikationen endast inbegriper utgiftsposter som berättigar till statsunderstöd, är förenliga med den godkända projektplanen och hör till projektet. Eventuella andra projektintäkter och annan finansiering av projektoperatörens kostnader upptas i projektoperatörens bokföring och ingår i ansökan om utbetalning. Projektets revisor ska också uttala sig om den direktupphandling som överstiger tröskelvärdet. Eftersom revisionen och andra granskningar av projektets finanser i regel kan utföras först efter avslutat projekt kan inte kostnaderna för revisorns utlåtande inkluderas i de kostnader som berättigar till statsunderstöd. Projektparterna bör helst komma överens i förväg om hur de delar på kostnaderna för revisorns utlåtande.

10.3 Fastställande av slutligt statsunderstöd

Med statsunderstödsutredningen som grund fattar social- och hälsovårdsministeriet beslut om det slutliga statsunderstödet till projektet. Det understödsbelopp som fastställts

i beslutet får dock inte överskridas även om de slutliga kostnaderna som berättigar till statsunderstöd skulle vara större än de ursprungligen uppskattade. Kostnaderna kan även bli lägre än de förutsedda, i vilket fall maximibeloppet av statsunderstödet för projektet är beloppet av de faktiska kostnader som berättigar till statsunderstöd.

11 Bearbetning av projekten i Innobyn

Innobyn erbjuder tjänster som stödjer utveckling av, försök med och utvärdering av verksamhetskoncept. Det arbete som utförts i Innobyn (www.innokyla.fi/sv) kan användas vid projektrapporteringen och också för den externa utvärderingen av projekten. Lösningar och verksamhetsmodeller som tas fram och sprids i Innobyn kan också utnyttjas i större skala när projekten har avslutats.

Innobyn innehåller ett eget avsnitt för statsunderstödsprojekt där projektaktörerna kan lära sig av varandra och sprida information. Helheten skapas och upprätthålls av stödet för regional beredning vid social- och hälsovårdsministeriet. Innobyn används för strukturreformsprojekten i ändamålsenlig omfattning.

Om regionen beslutar att gå med i Innobyn är det projektadministratören som ansvarar för statsunderstödsprojektets aktivitet i Innobyn. I så fall krävs projekt:

1. Projektet ska registreras i Innobyn och anslutas till den projektplattform som skapats för statsunderstödsprojekten.
2. När projektet har startat registreras åtminstone basuppgifterna för de verksamhetsmodeller och lösningar som är föremål för utvecklingsarbetet samt de förändringar som eftersträvas med utvecklingsarbetet. Projektets information länkas till projektplattformen. På så sätt samlas allt det arbete som utförs i projekthelheten på ett ställe där alla har tillgång till det även senare.
3. De verksamhetsmodeller som skapas i projektet registreras i Innobyn. I tjänsten finns supportverktyg för utvecklingsinsatser och registrering av verksamhetsmodeller. Det är viktigt att man i förväg kommer överens om att verksamhetsmodeller som tas fram av eventuella privata aktörer i projektet också registreras i Innobyn.

Nättjänsten Innobyn stödjer projekten under alla skeden av utvecklingsarbetet. Projekten får tillgång till Innobyns utvecklingssteg, metoder och innehåll som handleder beskrivningarna av verksamhetsmodellerna. Introduktion till införande av webbtjänsten ordnas i regionerna enligt avtal.

Bilagor

Bilagorna finns som e-formulär på <https://soteuudistus.fi/sv/statsunderstod>.

BILAGA 1: Statsrådets förordning om statsunderstöd för effektivisering av kommunernas verksamhet och för en reform av social- och hälsovården och räddningsväsendet (7/2020)

BILAGA 2: Länk till ansökan om statsunderstöd

BILAGA 3: Förbindelseblankett för kommuner

BILAGA 4: Budgetuppskattning

BILAGA 5: Blankett för bedömning av projektansökan

BILAGA 6: Underskrift av statsunderstödsansökan

Statsminister Sanna Marins regering har inlett beredningen av en social- och hälsovårdsreform. I tilläggsbudgeten sommaren 2019 anvisades oanvända medel från den föregående valperiodens landskaps- och vårdreform till andra ändamål. Av detta anslag anvisas högst 120 miljoner euro som statsunderstöd för det regionala samarbetet den gemensamma beredningen utifrån gällande lagstiftning.

I denna projekthandbok beskrivs för vilket ändamål statsunderstödet för den regionala beredningen av en strukturreform inom social- och hälsovården kan beviljas samt principerna och förfarandena för ansökan och beviljande av understöd samt för administration, genomförande, utvärdering och redovisning av projekten.

Statsunderstöd kan beviljas för ett gemensamt reformprojekt för flera kommuner inom social- och hälsovården för utveckling och samordning av organiseringen av tjänster, modellerna för serviceproduktionen och styrningen, utredning och plan för servicenätet, definiering av servicekedjor och tjänstehelheter, utveckling av ledningen och ledning genom information i servicenätet och servicekedjorna, samordning av informations- och kommunikationstekniska lösningar, eller beredning av andra åtgärder för att dämpa kostnadsutvecklingen.

Utllysningen av statsunderstödet och målen för statsunderstödet är sammanlänkade med programmet Framtidens social- och hälsocentral och utlysningen av statsunderstöd för programmet. Med statsunderstödet finansieras samtliga utvecklingsprojekt för digitala tjänster i programmet Framtidens social- och hälsocentral.